

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ МВС УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНА ЛАБОРАТОРІЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

ЗБІРНИК ТЕЗ

**ІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО МІЖВІДОМЧОГО ПСИХОЛОГІЧНОГО
ФОРУМУ «ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ В
СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ»**

(м. Київ, 30 травня 2024 року)

Київ 2024

УДК 159.9:355.1

3-12

<https://www.doi.org/10.32782/30-05-2024-378>

*Рекомендовано Вченою радою ДНДІ МВС України
(протокол № 4 від 11.06.2024)*

3-12 *Забезпечення психологічної допомоги в секторі безпеки та оборони України: збірник тез доп. III Всеукр. міжвід. психол. форуму (м. Київ, 30 травня 2024 р.) / за заг. ред. д.ю.н., проф., заслуженого юриста України В. Криволапчука. Київ: ДНДІ МВС України, 2024. 378 с.*

Provision of psychological support in the security and defense sector of Ukraine: collection of abstracts of III All-Ukrainian Interdepartmental Psychological Forum (Kyiv, May 30, 2024) / edited by Doctor of Law, Professor, Honored Lawyer of Ukraine V. Kryvolapchuk. Kyiv: State Research Institute MIA Ukraine, 2024. 378 p.

У збірнику подаються результати наукових досліджень із питань забезпечення психологічної допомоги в секторі безпеки та оборони України, зокрема розкрито специфіку надання психологічної допомоги в умовах війни, особливості психологічної підтримки захисників та захисниць України, психологічного супроводу ветеранів війни та членів їхніх сімей, феномен колабораціонізму тощо.

Публікується за матеріалами роботи III Всеукраїнського міжвідомчого психологічного форуму «Забезпечення психологічної допомоги в секторі безпеки та оборони України», який відбувся в Державному науково-дослідному інституті МВС України (30 травня 2024 року).

Видання може зацікавити науковців, практиків, представників органів державної влади, працівників правоохоронних органів, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти та всіх небайдужих до сучасних проблем психології особистості.

*Матеріали викладено в авторській редакції.
Відповідальність за дотримання академічної доброчесності та
достовірність представлених тез доповідей несуть автори.*

© Колектив авторів, 2024

© ДНДІ МВС України, 2024

Головіна М. В.	МОТИВАЦІЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ БОЙОВИХ ДІЙ.....	61
Голярдик Н. А.	ЧИННИКИ УСПІШНОЇ АДАПТАЦІЇ ПРИКОРДОННИКІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	66
Гончарова Я. І.	ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ КОПІНГ-ПОВЕДІНКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ УКРАЇНСЬКИМИ НАУКОВЦЯМИ.....	69
Грилюк С. М.	ІДЕНТИФІКАЦІЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ ПІДГОТОВКИ ДО УЧАСТІ У БОЙОВИХ ДІЯХ.....	72
Грубі Т. В.	МЕТОДИ КОРЕКЦІЇ НЕГАТИВНИХ ЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....	74
Давидова О. В.	ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА КОМАНДИРІВ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЇ ОХОРОНИ УКРАЇНИ.....	79
Дідух М. М.	ВПЛИВ АКЦЕНТУАЦІЙ ХАРАКТЕРУ НА ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ.....	82
Дідух М. М., Головченко А. Д.	ВІКТИМІЗАЦІЯ СІМЕЙНОГО НАСИЛЛЯ.....	86
Дерев'яга Д. Ю.	ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ПТСР У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....	88
Доценко В. В.	НЕВИЗНАЧЕНА ВТРАТА: НОВІ ВИКЛИКИ В РОБОТІ ПСИХОЛОГІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	92
Дучимінська Т. І., Микитюк М. Ю.	ОСОБЛИВОСТІ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ.....	96
Зарічанський О. А.	ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПСИХОЛОГІЧНИХ ПЕРЕДУМОВ КОРУПЦІЙНИХ ДІЯНЬ.....	101
Каламаж Р. В., Балашов Е. М., Тимошук Є. А.	МЕТАКОГНІТИВНІ АСПЕКТИ НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	105
Кіричевська Е. В.	ЕКСПРЕС-МЕТОДИ ВИЗНАЧЕННЯ СТРАТЕГІАЛЬНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ ПЕРСОНАЛУ СФЕРИ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ В ДІАПАЗОНІ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	110
Кердивар В. В.	ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ У НАДАННІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	113
Кожухар О. В., Гура Я. М.	ПОЛІЦІЯ ТА ГРОМАДИ: СПІЛЬНІ ПРОЄКТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	116

Кердивар Валентин Віталійович,
доктор філософії зі спеціальності «Психологія»,
старший науковий співробітник навчально-наукової лабораторії
екстремальної та кризової психології науково-дослідного центру,
Національний університет цивільного захисту України,
ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-6560-6028>

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ У НАДАННІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ В УМОВАХ ВІЙНИ

У сучасному світі війни та збройні конфлікти стали одними з найбільших викликів для суспільства, що впливають не лише на фізичне, але й на психологічне здоров'я людей. Психологічна допомога в умовах війни є критично важливою для підтримки психічного здоров'я військових, цивільного населення та їх сімей. Зокрема, посттравматичний стресовий розлад (далі – ПТСР), депресія, тривожність та інші психологічні проблеми стають поширеними явищами серед тих, хто пережив воєнні дії або постійно знаходиться під загрозою.

В умовах війни традиційні методи надання психологічної допомоги можуть бути недостатньо ефективними через обмеження в доступі, мобільність населення та обмежені ресурси. Саме тому виникає необхідність у впровадженні інноваційних технологій та методів, які можуть значно підвищити ефективність та доступність психологічної підтримки.

1. Використання віртуальної реальності (VR) та доповненої реальності (AR).

Віртуальна реальність (VR) є однією з найперспективніших технологій у сфері психологічної допомоги. VR створює повністю занурююче середовище, де пацієнти можуть безпечно переживати та опрацьовувати травматичні події. Ця технологія використовується, зокрема, для лікування посттравматичного стресового розладу (ПТСР) у ветеранів і жертв війни.

Розробка VR-програм: існують спеціалізовані VR-програми, розроблені для терапії ПТСР. Наприклад, такі програми можуть відтворювати бойові сцени або інші стресові ситуації в контрольованому середовищі, де пацієнти можуть знову пережити і поступово змиритися зі своїми спогадами під наглядом психолога.

Дослідження ефективності: наукові дослідження підтверджують, що VR-терапія може бути так само ефективною, як і традиційні методи лікування ПТСР, при цьому вона часто є більш прийнятною для пацієнтів, які соромляться або бояться відкрито говорити про свої травматичні переживання [2; 3].

Доповнена реальність (AR) додає цифрові елементи до реального світу, що також може бути корисним у психологічній допомозі. Наприклад, AR-додатки можуть використовуватися для тренувань навичок подолання стресу, медитації або для реабілітації фізичних та психічних травм.

Реабілітація військових та цивільних: AR може використовуватися для відновлення після поранень, як фізичних, так і психологічних. Наприклад, інтерактивні вправи з використанням AR допомагають у розвитку моторики та когнітивних функцій у постраждалих.

2. Телемедицина та онлайн-консультації.

Телемедицина забезпечує можливість надання психологічної допомоги дистанційно через відеозв'язок, що особливо важливо в умовах війни, коли фізичний доступ до психологів може бути обмежений або небезпечний [4].

Переваги дистанційної допомоги: дистанційні консультації дозволяють забезпечити доступ до кваліфікованої психологічної допомоги в будь-якому місці та в будь-який час. Це також знижує рівень стигми, пов'язаної з відвідуванням психолога, оскільки пацієнти можуть отримувати допомогу конфіденційно [1].

Платформи та додатки: платформи, такі як Zoom, Google Meet, та спеціалізовані медичні платформи, як-от Doxy.me, забезпечують високоякісний відеозв'язок та можливість обміну необхідними документами та ресурсами між пацієнтом і психологом.

3. Мобільні додатки та чати-боти.

Мобільні додатки та чати-боти значно розширюють можливості надання психологічної допомоги, особливо у випадках, коли необхідна миттєва підтримка або коли немає можливості негайно звернутися до фахівця.

Програми для самопомоги та підтримки: мобільні додатки, такі як Headspace, Calm, та PTSD Coach, пропонують різноманітні інструменти для самопомоги, включаючи медитації, вправи на дихання, поради з подолання тривоги та стресу. Ці додатки можуть використовуватися як доповнення до традиційної терапії.

Чати-боти для первинної підтримки: чати-боти, такі як Woebot або Tess, використовують штучний інтелект для надання первинної психологічної підтримки. Вони можуть проводити скринінг симптомів, надавати рекомендації та підтримувати користувачів у важкі моменти.

Використання інноваційних технологій, таких як VR, AR, телемедицина, мобільні додатки та чати-боти, значно покращує доступність та ефективність психологічної допомоги в умовах війни. Ці технології дозволяють забезпечити безперервну підтримку, знижують стигму, пов'язану з отриманням допомоги, та адаптують терапевтичні методи до індивідуальних

потреб пацієнтів. Однак, для повноцінного впровадження цих технологій необхідно подолати технічні та інфраструктурні виклики, а також забезпечити відповідну підготовку фахівців.

Список використаних джерел

1. American Psychiatric Association. Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.). Arlington, VA: *American Psychiatric Publishing*. doi: <https://doi.org/10.1176/appi.books.9780890425596>
2. Rizzo A., Shilling R. Clinical Virtual Reality tools to advance the prevention, assessment, and treatment of PTSD. *Eur J Psychotraumatol*. 2017, Jan 16. doi: <https://doi.org/10.1080/20008198.2017.1414560>
3. Rus-Calafell M., Garety P., Sason E., Craig T.J.K., Valmaggia L.R. Virtual reality in the assessment and treatment of psychosis: a systematic review of its utility, acceptability and effectiveness. *Psychol Med*. 2018, Feb. P. 362–391. doi: <https://doi.org/10.1017/S0033291717001945>
4. Luxton D.D., O'Brien K., McCann R.A., & Mishkind M.C. Home-based telemental healthcare safety planning: What you need to know. *Telemedicine and e-Health*, 18(8), P. 629–635. doi: <https://doi.org/10.1089/tmj.2012.0004>

Наукове видання
(авторська редакція)

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ
В СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Збірник тез
III Всеукраїнського міжвідомчого психологічного форуму
(м. Київ, 30 травня 2024 року)

Відповідальна за випуск: Л. П'янківська

Видавець і виготовлювач
Державний науково-дослідний інститут МВС України
Адреса: 01011, м. Київ, пров. Євгена Гуцала, 4А
Телефон: (044) 254-95-21
Факс: (044) 280-01-84
Електронна адреса: dndi@mvs.gov.ua